

**Inventariserend veldonderzoek -
proefsleuven**

**Neereindseweg perceel
2973, Oostelbeers
gemeente Oirschot (NB).**

augustus 2025
Definitie
In opdracht van:
BRO

Laagland Archeologie Rapport 1617

Inventariserend veldonderzoek - proefsleuven Neereindseweg perceel 2973
te Oostelbeers, gemeente Oirschot (NB)

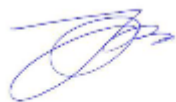
Auteur: Mandy Garritsen & Iris Keurhorst

In opdracht van: BRO

Foto's en tekeningen: Laagland Archeologie

status rapport: definitief

Controle: Hans Oude Rengerink

Redactie: Hans Oude Rengerink

ISSN 2468-4759

Laagland Archeologie BV
Virulyweg 21F-G
7602 RG Almelo

Tel

E-mail: info@laaglandarcheologie.nl
KvK-Nummer: 75251876

© Laagland Archeologie BV, Almelo, augustus 2025

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Laagland Archeologie BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

Laagland Archeologie heeft op 11 juni 2025 een Inventariserend veldonderzoek - proefsleuven uitgevoerd aan de Neereindseweg te Oostelbeers, gemeente Oirschot (NB). Op het terrein is eerder archeologisch onderzoek uitgevoerd in de vorm van een bureau- en booronderzoek. Hierin staat dat de meeste onderzoeken in de omgeving geen vervolgonderzoek adviseren doordat er een lage verwachting is. Daarnaast vertoont het booronderzoek dat de ondergrond tot minimaal 90 cm onder maaiveld is verstoord. Hierbij is de verwachting voor het Neolithicum tot de Nieuwe tijd middelhoog.

Het doel van het proefsleuvenonderzoek (IVO-P) is het toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting, waarbij extra informatie wordt verkregen over de bekende of te verwachte archeologische waarden, en door het nader inventariseren en waarderen van archeologische vindplaatsen. Daarbij dient de aan- of afwezigheid van archeologische waarden vastgesteld te worden. Indien delen van een vindplaats worden aangetroffen dient de inhoudelijke en fysieke kwaliteit (aard, datering, karakter, omvang, gaafheid, conservering) van de vindplaats bepaald te worden. Hiervoor moeten gegevens worden verzameld met betrekking tot de archeologische relevante kenmerken en kwaliteiten van het landschap en bodem binnen het onderzoeksgebied. De fysieke kwaliteit van vindplaats(en) en hun landschappelijke context. En de inhoudelijke kwaliteit van de vindplaats(en).

Tijdens het onderzoek is onder het geroerde bovendeck een vrijwel volledig afgetopte podzolbodem aangetroffen hierbij is de bodem tot een diepte tussen 40 en 50 cm -mv verstoord. Er is sporadisch nog een restant van een BC-horizont aanwezig.

In het dekzand zijn enkele archeologische sporen aangetroffen. Hierbij gaat het om (sub)recente ploegsporen, twee kuilen en een sloot die doorkruist word met een subrecente verstoring. Deze sloot is gedempt tussen de 16^e en 18^e eeuw, dat is geconcludeerd op basis van het vondstmateriaal dat afkomstig is uit dit spoor. De overige sporen hadden een zeer scherpe begrenzing en of een vulling gelijk aan de bouwvoor die deze sporen ook een recente datering geeft.

Verder onderzoek ter plaatse van het plangebied is derhalve niet nodig en daarom word geadviseerd het plangebied vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie.

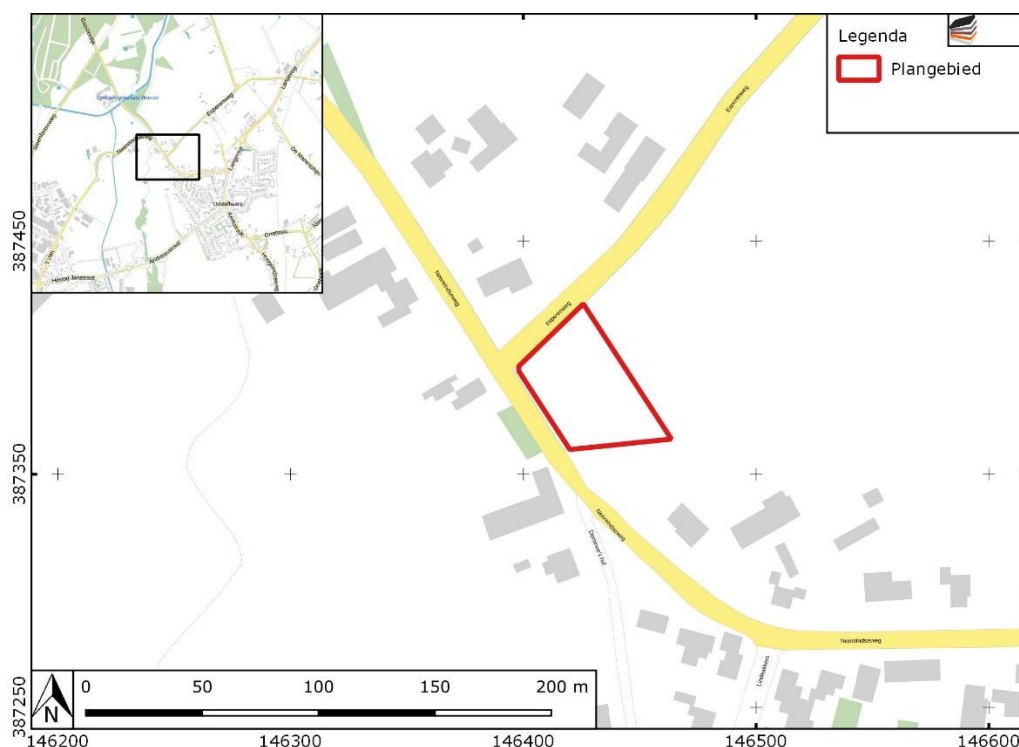
De implementatie van dit advies is overgenomen de gemeente Oirschot, hierin geadviseerd door de omgevingsdienst Zuidoost Brabant, geadviseerd door Dhr. J. de Raad en mevr. R. Berkvens.

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING ONDERZOEK

De aanleiding voor het onderzoek vormt de geplande bouw van nieuwe woningen aan de Neereindseweg te Oostelbeers, gemeente Oirschot (NB) (afbeelding 1). Op het terrein is in 2024 een verkennend booronderzoek uitgevoerd.¹ Op basis van dit onderzoek is door het bevoegd gezag besloten dat er een aanvullend onderzoek dient plaats te vinden in de vorm van een Inventariserend veldonderzoek - proefsleuven.

Het doel van de opdrachtgever is te voldoen aan de eisen en randvoorwaarden ten aanzien van het aspect archeologie, die gesteld worden in het bestemmingsplan/de verstrekte omgevingsvergunning. De opdrachtgever heeft geen aanvullende wensen kenbaar gemaakt.

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied.

¹ Stiekema, 2024.

1.2 AFBAKENING ONDERZOEKSGBIED

Het plangebied betreft de Neereindseweg in Oostelbeers, gemeente Oirschot (NB). Het terrein is in gebruik als akkerbouw en heeft een omvang van ca. 2.155 m².

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	
Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Oirschot
Plaats	Oostelbeers
Toponiem	Neereindseweg perceel 2973
Kadastrale perceelnummer(s) ²	2973
Laagland Archeologie projectnummer	OONE251
Uitvoeringsperiode per deelproces	1. Voorbereiding: 2: Veldwerk: 12-06-2025 3: Uitwerking:12-06-2025 t/m 26-6-2025 4. Deponering: na definitief rapport
Datum conceptrapportage	26-6-2025
Datum definitief rapport	
XY-coördinaten	146397/387395
	146425/387422
	146463/387365
	146419/387360
Kaartblad	51C
Oppervlakte/lengte plangebied	2155 m2
Datering	
Complextype	Sloot, greppel
Onderzoeksmeldingsnr	5802624001
AMK-terrein	n.v.t.
Vondstmeldingsnr.	n.v.t.
Type onderzoek	Inventariserend veldonderzoek - proefsleuven
Opdrachtgever	BRO
Opdrachtgever Bevoegde overheid	contactpersoon:
	Gemeente Oirschot Dhr. T. Kralt
Goedkeuring bevoegde overheid	
Adviseur namens bevoegde overheid	Dhr. J. de Raad (ODZOB)
Beheer documentatie	E-depot voor de Nederlandse Archeologie Archief Laagland archeologie BV

² kadastralekaart.com

	Provinciaal Depot Bodemvondsten Noord- Brabant
Uitvoerder	Laagland Archeologie BV Virulyweg 21F-G 7602 RG Almelo
Projectleider	Nick Hendriks nick.hendriks@laaglandarcheologie.nl

Tabel 1. Objectgegevens.

2 VOORGAAND ONDERZOEK EN VERWACHTING

2.1 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Voor het plangebied is in 2024 reeds een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek door middel van verkennende boringen uitgevoerd.³ Hieronder worden beknopt de resultaten van dit onderzoek beschreven.

Bodem en geomorfologie

Het plangebied bevindt zich binnen een gebied met afzettingen van de Formatie van Bostel (Bx6), Laagpakket van Wierden, fluvioperiglaciale afzettingen (leem en zand) met een zanddek. Gedurende de laatste ijstijd had de wind vrij spel in het verplaatsen van zand en silt. Over een groot deel van Nederland werd een pakket dekzand afgezet. Er ontstonden duidelijke hoogteverschillen, waarbij reliëfverschillen kleiner dan 1,5 meter dekzandplateaus worden genoemd en grotere hoogteverschillen dekzandruggen of dekzandkopjes genoemd worden. Dekzandafzettingen die zijn afgezet tijdens het Laat Glaciaal zorgden voor nivellering van het landschap door laagtes in het landschap op te vullen. Het water van de in het voorjaar smeltende sneeuwmassa's erodeerde een deel van de dekzandruggen, waarna afzettingen plaatsvond in de lagere delen van het landschap als vlaktes van verspoelde dekzanden. De dekzandruggen zijn gevormd in het Laat Glaciaal (12.300-10.200 jaar geleden) doordat koude en minder koude perioden zich afwisselden. Hierdoor vonden er nieuwe zandverstuivingen plaats die voornamelijk in ruggen en duinen werden afgezet. Deze 'Jonge dekzanden' zijn herkenbaar als goed gesorteerde, weinig gelaagde afzettingen.

Doordat een groot deel van het plangebied zich binnen de bebouwde kom van Oostelbeers bevindt, is de geomorfologie hier niet gekarteerd. Uit extrapolatie van geomorfologische gegevens buiten het plangebied is het aannemelijk dat het gehele plangebied in een gebied met dekzandwelingen ligt. Volgens de fysisch landschapskaart van de Kempen-gemeenten ligt het plangebied op een lage dekzandrug. Deze dekzandrug maakt onderdeel uit van een vlakte ten oosten van het beekdal van de Kleine Beerze.

Doordat het plangebied zich binnen de bebouwde kom van Oostelbeers bevindt, is de bodemopbouw niet gekarteerd. Uit extrapolatie van bodemgegevens buiten het plangebied is het aannemelijk dat het plangebied ligt binnen een gebied met hoge zwarte enkeerdgronden of mogelijk laarpodzolgronden. Enkeerdgronden zijn oude bouwlanden, die vanaf de Late Middeleeuwen op de Pleistocene zandgronden zijn ontstaan door het opbrengen van mest (uit potstallen) vermengd met plaggen. Laarpodzolen worden vrij veel aangetroffen in oude ontginningen waar door eeuwenlange plaggenbemesting een matig dikke donkere A-horizont is ontstaan. Deze A-horizont is minder dik dan bij de hoge enkeerdgronden. De grondwatertrap is i.v.m. de ligging in de bebouwde kom van Oostelbeers ook niet gekarteerd. Tijdens de uitvoering van het verkennend

³ Stiekema, 2024.

booronderzoek stond het grondwaterpeil met een diepte van 60-75 cm -mv relatief hoog. Dit kan samenhangen met de grote hoeveelheid neerslag die eind 2023 en begin 2024 is gevallen.

Archeologie

Het plangebied ligt niet binnen een AMK-terrein. Ongeveer 300-1800 meter ten zuiden van het plangebied ligt één AMK-terrein (1339). Dit is een beschermd terrein van zeer hoge archeologische waarde dat zich uittrekt tussen de kernen van Middelbeers en Oostelbeers en een terrein is met resten van een kerk, een bijbehorend kerkhof alsmede sporen van bewoning uit de Late Middeleeuwen en sporen van bewoning uit de IJzertijd. De resultaten van de onderzoeken die in een straal van 500 meter rondom het plangebied zijn uitgevoerd laten zien dat een deel van de gebieden een sterke bodemverstoring kent, vermoedelijk door (diep)ploeg- dan wel graafactiviteiten, of landschappelijk gezien in een nat gebied lagen. Er zijn bij vier (van de veertien) onderzoeken ook spaarzaam archeologische resten aangetroffen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Binnen het onderzoeksgebied staan vier vondstmeldingen geregistreerd bestaande uit grondsporen, fragmenten aardewerk en bouw materiaal uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd.

Historie

Op basis van het beschikbare gedetailleerde historische kaartmateriaal blijkt dat het plangebied vanaf in ieder geval eind 18e eeuw uitsluitend als akkerland en grasland in gebruik is geweest (al is de 18e-eeuwse kaart niet gedetailleerd weergegeven). Eind 18e eeuw was de huidige Neereindseweg al aanwezig. De Esperenweg ten noorden van het plangebied is in de eerste helft van de 19e eeuw aangelegd. In de directe omgeving van het plangebied lagen al diverse losse boerderijen. De akker- en graslanden bestonden uit kleine percelen tot ze in de jaren '60 van de 20e eeuw bij ruilverkavelingen werden samengevoegd. Het plangebied zelf bestond oorspronkelijk ook uit twee percelen. Volgens de cultuurhistorisch landschapskaart van de Kempen-gemeenten ligt het plangebied op een oude besloten akker. Het plangebied is rond 1840 als hooiland in gebruik geweest. Het is onderdeel van een gebied waar in 1961 de ruilverkaveling is gestart.

2.2 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Op basis van het voorgaande onderzoek is er in het PvE een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld.

Datering en complextype

Aard en ouderdom van de vindplaatsen zijn onbekend. Volgens de opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting naar aanleiding van het booronderzoek is de kans op het voorkomen van archeologische resten laag voor resten uit het Paleolithicum en het Mesolithicum, middelhoog voor archeologische resten uit het Neolithicum tot en met de Nieuwe tijd.

Omvang

De gemiddelde omvang van bewoningssporen is enkele honderden vierkante meters. Landbouwarealen kunnen enkele duizenden vierkante meters omvatten met daarin sporen van greppels van enkele tientallen tot honderden meters lang. Infrastructuur bestaat uit lijnelementen van onbepaalde lengte en breedte. De omvang van resten van rituele handelingen, begravingen en resten van strijd zijn doorgaans beperkt tot puntvondsten.

Diepteligging

De archeologische resten uit de perioden Paleolithicum tot en met Nieuwe tijd worden verwacht onder het antropogeen (cultuur-)dek en in de top van de oorspronkelijke C horizont op een diepte variërend van 16,6-16,95 meter NAP (40-70 cm -mv), onder de geroerde/opgebrachte lagen. De vondstenlaag is opgenomen onder in antropogeen (cultuur-)dek.

Gaafheid en conservering

Door de verwachte lage grondwaterspiegel zal eventueel aanwezig organisch vondstmateriaal - archeozoologische resten, menselijk botmateriaal en botanische resten - niet tot slecht geconserveerd zijn en deze resten zullen waarschijnlijk alleen worden aangetroffen in diepe en vochtige sporen. Over de precieze gaafheid en conservering van de mogelijk aanwezige structuren, sporen, vondsten, archeozoologische en botanische resten kan niet veel worden gezegd. Dit zal het archeologische onderzoek moeten uitwijzen. Het verkennend booronderzoek heeft aangetoond dat de bodem tot op de top van dekzandafzettingen op 40-70 cm centimeter onder maaiveld, beneden het antropogene (cultuur-)dek, is verstoord. Archeologische resten uit het Paleolithicum tot en met de Nieuwe tijd zullen aangetast zijn.

Locatie

Een vindplaats kan zich binnen het gehele plangebied bevinden of zich daar buiten nog uitstrekken.

Uiterlijke kenmerken

Op grond van het archeologische vooronderzoek blijkt dat resten van bewoning in het plangebied terug kunnen gaan tot in het Paleolithicum. De verwachte resten kunnen onder meer bestaan uit vuursteenstrooiingen, akkerlagen, nederzettingssporen, grafvelden en rituele plaatsen. De verwachte grondsporen kunnen bestaan uit paalsporen, muurresten, uitbraaksleuven, beer- en/ of waterputten, afvalkuilen en perceelsscheidingen.

Mogelijke verstoringen

Over het algemeen bestaat de bodemopbouw uit een licht tot plaatselijk matig verstoord pakket met plaatselijk onderin verstoorde resten van het oorspronkelijk podzol profiel. Onder de verstoorde lagen ligt direct de C-horizont.

2.3 SELECTIEBESLUIT

Op basis van dit onderzoek heeft het bevoegd gezag besloten dat er een aanvullend onderzoek in de vorm van een Inventariserend veldonderzoek - proefsleuven dient te worden uitgevoerd.

3 DOEL VAN HET ONDERZOEK

3.1 DOEL VAN HET ONDERZOEK EN MOTIVATIE

Het doel van het proefsleuvenonderzoek is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting, zoals geformuleerd in het vooronderzoek. Het gaat om gebieds- of vindplaatsgericht onderzoek. Het proefsleuvenonderzoek gebeurt door middel van waarnemingen in het veld, waarbij (extra) informatie wordt verkregen over bekende en/of verwachte archeologische waarden binnen een plangebied. Dit omvat de aan- of afwezigheid, de aard, de omvang, de datering, de gaafheid, de conservering en de inhoudelijke kwaliteit van de archeologische waarden.

Indien behoudenswaardige archeologische waarden worden vastgesteld en geen behoud in situ mogelijk is zal direct worden overgegaan op opgraving om daarmee informatie te behouden die van belang is voor de kennisvorming over het verleden.

Het doel van de opgraving is het documenteren van gegevens en het veilig stellen van materiaal van de verwachte en bekende vindplaatsen om daarmee informatie te behouden die van belang is voor kennisvorming over het verleden. De opgraving dient minimaal een inhoudelijke bijdrage te leveren aan de kennis over aan- afwezige vindplaatsen in het plangebied. Aanwezige archeologische waarden worden zo volledig als mogelijk gedocumenteerd en geborgen om deze voor duurzaam ex situ behoud in aanmerking te laten komen.

3.2 ONDERZOEKSVRAGEN UIT HET PVE

De belangrijkste vraagstelling betreft het toetsen van de archeologische verwachting. Bij het Inventariserend Veldonderzoek Proefsleuven dienen de onderstaande onderzoeksvragen te worden beantwoord.

Voor alle vragen geldt, dat indien ze niet beantwoord kunnen worden, de meest waarschijnlijke oorzaak hiervan dient te worden genoemd. Indien geen antwoord mogelijk is, dient dat toegelicht te worden. Geef de mate van zekerheid of onzekerheid aan. Antwoorden op vragen, waarop in eerste instantie het antwoord ja/nee is, dienen te worden toegelicht met een beargumenteerde interpretatie.

Bodemopbouw en landschap

1. *Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van het plangebied (geologie, bodemkunde, geomorfologie, afstand tot water, reliëf)?*
2. *Hoe is de opbouw van het profiel in bodemkundige zin? Is er sprake van een podzol, veenvorming, etc.? Zijn er fases te onderscheiden in de bodemopbouw? Wat zijn de onderscheidende kenmerken daarvan en wat is de waarschijnlijke datering?*
3. *Zijn er aan de onderkant van de bouwvoor ontginningssporen, zoals spitsporen aanwezig? Kan aan de hand van archeologisch vondstmateriaal uit de bouwvoor een uitspraak worden gedaan over de ouderdom en/of de vorming ervan?*
4. *Is er sprake van (sub)recente⁴ verstoring en post-depositionele processen?*
5. *Sporen, structuren, vondsten en paleo-ecologische resten:*
6. *Indien het onderzoek geen archeologische resten of beperkte archeologische fenomenen (bijvoorbeeld alleen losse vondsten) oplevert, welke verklaring is hiervoor dan te geven?*
7. *Indien het onderzoek wel archeologische fenomenen heeft opgeleverd, hoe kan de vindplaats beschreven en geïnterpreteerd worden? Houd daarbij rekening met onderstaande vragen.*

⁴ Onder subrecent wordt verstaan: na circa 1900. Onder recent wordt verstaan: na circa 1950.

Sporen en structuren

8. *Wat is de aard en/of de functie van de sporen? Wat is de relatieve en/of absolute datering van de sporen? Waarop is de datering gebaseerd? In welke mate zijn lagen en sporen op vlakken te koppelen aan profielen?*
9. *Wat is de begrenzing, diepteligging en de ruimtelijke spreiding, zowel in horizontale als verticale zin, van de sites en wat is de onderlinge samenhang?*
10. *Welke structuren zijn te onderscheiden? ⁵ Wat is het complextype, de constructiewijze en/of de plattegrond en/of het type van de structuren? Wat is de relatieve en/of absolute datering van de structuren? Zijn er aanwijzingen voor landgebruik (off-site patronen) in de zin van wegen, percelering, akkers, grondstofwinning, vennen, etc.?*
11. *Zijn er aanwijzingen voor agrarische en/of ambachtelijke activiteiten? Zo ja, waaruit blijkt dat?*
12. *Wat is de inrichting en interne structuur van de vindplaats? Zijn er sites te onderscheiden?⁶ Hoe is de horizontale en verticale spreiding van sporen, structuren en sites en wat is hun samenhang?*
13. *Kunnen meerdere bewoningsfasen (relatief en absoluut) onderscheiden worden?*
14. *Kunnen meerdere gebruiksfasen (relatief en absoluut) onderscheiden worden?*
15. *Wanneer en waarom zijn de sites en de vindplaats in zijn geheel verlaten of in onbruik geraakt?*
16. *Indien graven worden gevonden: is sprake van enkele individuele graven of een grafveld? Wat is de aard, conservering en datering van de graven? Vondsten en paleo-ecologische resten*
17. *Welke mobiele vondsten zijn gedaan? Om welke materialen, soorten, typen, functies, aantallen, gewichten gaat het en uit welke context komen de vondsten? ⁷Wat is de datering van de vondsten en waarop is de datering gebaseerd?*
18. *Wat is de aard en conservering van paleo-ecologische resten? ⁸In welke mate en in welke context zijn ze aangetroffen?*

⁵ Onder structuren worden verstaan al dan niet volledige plattegronden van houten gebouwen of constructies, resten van stenen gebouwen en karakteristieke, functioneel te onderscheiden grondsporen, zoals hutkommen, waterputten, graven, etc.

⁶ De volgende definities worden gehanteerd: een vindplaats is een gebied, waarvan de grenzen zowel door archeologische als niet-archeologische factoren bepaald kunnen zijn, waarbinnen archeologische fenomenen, ongeacht datering of complextype, zijn waargenomen. Een site is een ruimtelijk af te grenzen, specifiek te omschrijven archeologisch functioneel complex met een specifieke datering. Binnen een vindplaats kunnen zich meerdere sites bevinden.

⁷ Deze vraag wordt in een tabel (bijlage) met toelichtende tekst in het rapport beantwoord.

⁸ Deze vraag wordt in een tabel (bijlage) met toelichtende tekst in het rapport beantwoord.

Waardebepaling:

19. *In welke mate zijn de archeologische kenmerken van de locatie zichtbaar of herkenbaar en in welke mate is er sprake van belevingswaarde?*
20. *Wat is de fysieke kwaliteit van de aangetroffen fenomenen? Welke verschillen zijn er ten aanzien van dit aspect binnen het plangebied?*
21. *Wat is de inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen fenomenen en welke verschillen zijn er ten aanzien van dit aspect binnen het plangebied?*
22. *Waar en in welke mate is deze locatie geschikt voor paleo-ecologisch en natuurwetenschappelijk onderzoek? Welke methoden zijn het meest kansrijk?*
23. *Welke waarde is er samenvattend te geven aan het plangebied en de daarin te onderscheiden delen (binnen verticale en/of horizontale grenzen; complextypen, periode, sites)? Beschrijf en beredeneer de verschillen in waarde.*

Conclusie, evaluatie, aanbevelingen:

24. *Hoe verhouden de conclusies zich tot de resultaten van de eerdere archeologische onderzoeken in de omgeving van het plangebied? In welke mate wijkt de geconstateerde waarde af van de eerder toegekende waarde of van de gespecificeerde verwachting?*
25. *Welk risico lopen de geconstateerde archeologische waarden door de voorgenomen verstoring? Is behoud in situ of verder onderzoek (behoud ex situ) vanuit het perspectief van de Archeologische Monumentenzorg gewenst?*
26. *Welke strategische en methodische aanbevelingen kunnen worden gegeven voor vervolgonderzoek, zowel binnen het onderhavige plangebied als in aangrenzende of naburige percelen?*

Bij het aantreffen van een bepaald complex en/of bij een doorstart naar een opgraving, kan het verder noodzakelijk zijn om de onderzoeksvragen uit dit Programma van Eisen aan te vullen, specifiek gericht op de aard en ouderdom van de aangetroffen vindplaats. Hier zal dan schriftelijk een aanvulling op dit Programma van Eisen voor opgesteld moeten worden.

4 METHODEN

4.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het proefsleuvenonderzoek is uitgevoerd conform het PvE op 12 juni 2025.⁹ Er zijn twee proefsleuven aangelegd volgens het puttenplan uit het PvE (zie Afbeelding 2) met behulp van een graafmachine met een gladde bak. Beide proefsleuven hadden een afmeting van ca. 25 bij 4 meter (zie afbeelding 5).. Dit was de top van het intacte dekzand. Deze laag is aangetroffen op een diepte van ca. 40 tot 50 cm -mv en ca. 16.80 tot 17.10 m +NAP. Het vlak is aangelegd met behulp van een graafmachine met een gladde bak aangelegd op het eerste niveau waarin sporen zichtbaar waren. Vervolgens is het vlak handmatig opgeschaafd en is het vlak geïnterpreteerd en zijn de sporen aangekrast. Tijdens de aanleg is na elke haal gebruik gemaakt van een metaaldetector.

Tijdens het verdiepen is gelet op de aanwezigheid van vondsten. Vondsten zijn zoveel mogelijk gekoppeld aan sporen en lagen. Tijdens de aanleg zijn geen vondsten aangetroffen.

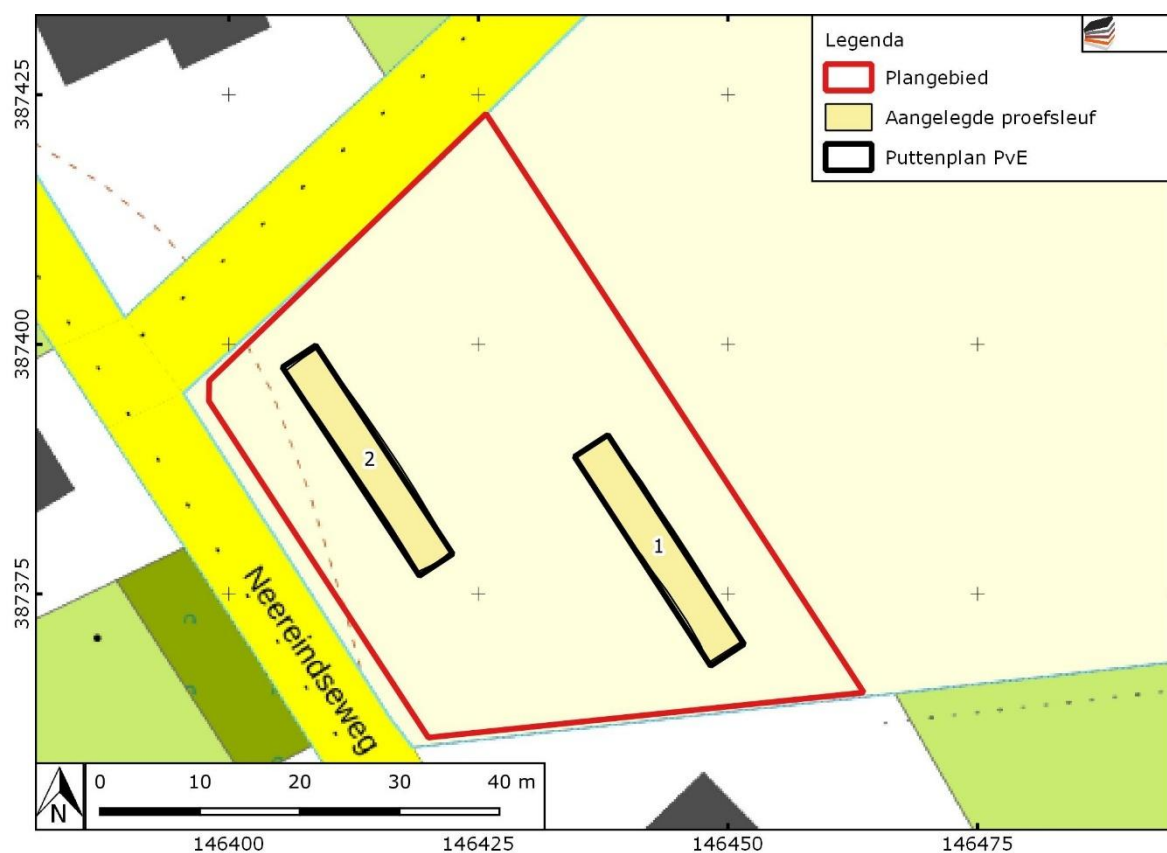
Een selectie van de aangetroffen sporen is gecoupeerd en de sporen zijn niet afgewerkt. Deze selectie is gemaakt op basis van archeologische relevantie van de sporen en de kenniswinst die behaald kon worden door het couperen van deze sporen.

Aan beide uiteinden van proefsleuven zijn profielen aangelegd in de zuidwestelijke wand. De profielen waren ieder twee meter breed en zijn machinaal verdiept tot 50 cm onder het aangelegde vlak. De lithologische lagen zijn conform de ASB beschreven. Hier is speciaal aandacht besteed aan de bodemhorizont beschrijvingen en genese van een eventueel cultuurdek.

Alle sporen zijn met behulp van een GPS digitaal ingemeten in het Rijksdriehoekstelsel (RD). Parallel langs de noordoostelijke zijde van de proefsleuven zijn er om de drie meter maaiveldhoogtes genomen en in de proefsleuven zijn er om de drie meter vlakhoogtes genomen.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn geen monsters genomen. Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van het PvE.

⁹ Schutte 2025.

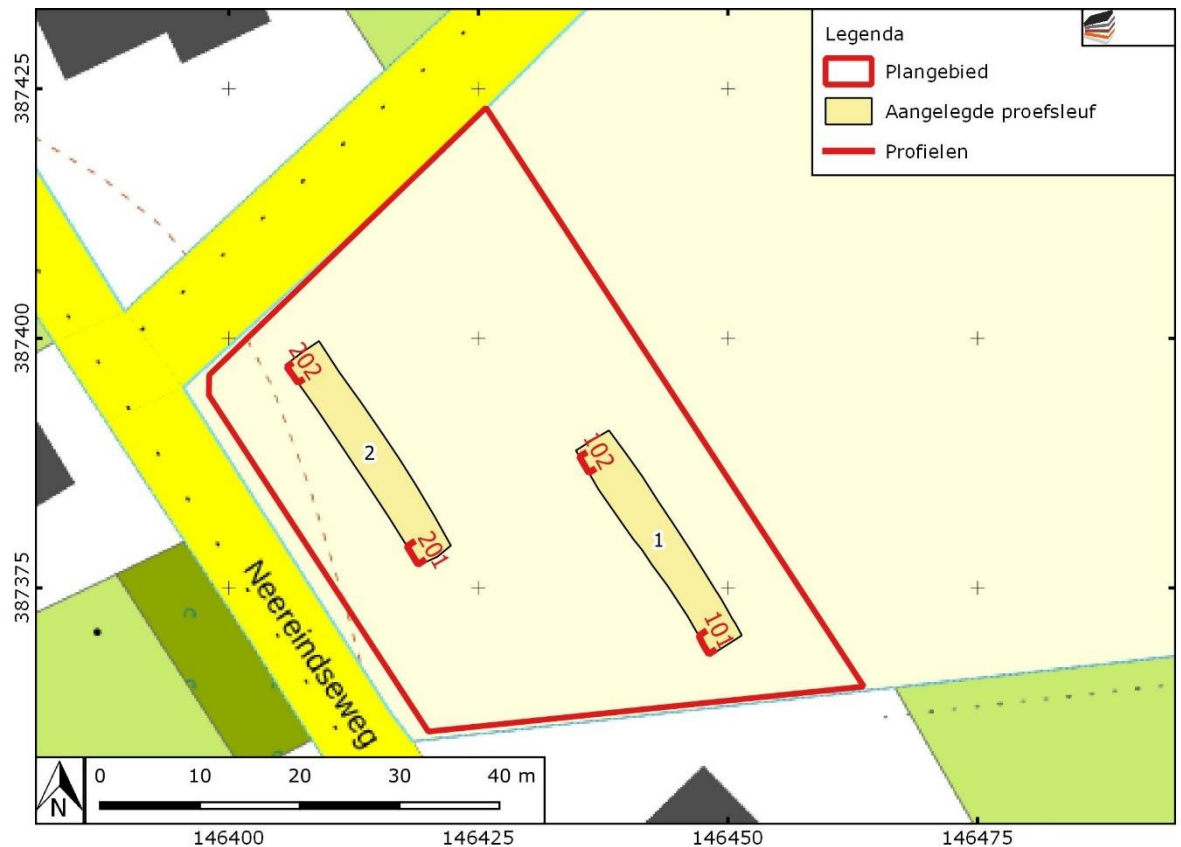

Afbeelding 2. Puttenplan volgens het PvE.

5 LANDSCHAP EN BODEM

5.1 GEOLOGIE EN GEOMORFOLOGIE

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn in totaal vier profielkolommen gedocumenteerd met een breedte van 2 meter en een verdieping van 50 cm onder het aangelegde vlak. Alle profielen hadden een vergelijkbare bodemopbouw.

Afbeelding 3. Locatie van de aangelegde profielen.

De top van de profielen bestaat uit een pakket van geroerde bouwvoor met een dikte van ca. 40 tot 50 cm (s1010, s2010). Dit pakket bestaat uit een matig fijn, zwak siltig, donkergrijs, humeus zand met in put 1 af en toe ijzerconcreties. De ondergrens van dit pakket is scherp begrens.

Onder het geroerde pakket is een menglaag aanwezig met matig fijn, zwak siltig zand dat licht humeus is met humus brokken. De kleur varieert licht tussen put 1 en 2, respectievelijk donkergrijs met witte vlekken en grijs met gele vlekken (s1030, s2031).

Enkel bij profiel 102 is er in plaats van een menglaag een intacte BC-horizont aangetroffen. Deze is te kenmerken aan matig fijn, zwak siltig lichtgeelbruin met lichtgrijs gevlekt zand (s1045).

De C-horizont kenmerkt zich als matig fijn zwak siltig zand en vertoont variatie in de kleur in put 1 en 2, respectievelijk lichtbruingeel en lichtgeelwit (s1050, s2050). Deze laag is de oorspronkelijke dekzandlaag. In het zuidelijke deel van put 1 was het dekzand sterk lemig. Het gaat hier om oud dekzand met duidelijke cryoturbatie in de top. Het noordelijke profiel vertoonde geen gelaagdheid en geen lemig zand. Deze bestond juist weer uit jong dekzand.

Afbeelding 4. Profiel 101 met daarin het lemige dekzand en de cryoturbatie.

Afbeelding 5. Profiel 102 met daarin zichtbaar de B-C horzient (s1045).

Afbeelding 6. Profiel 201 hierop zichtbaar de menglaag (s2031).

5.2 BODEM

Dekzandafzettingen die zijn afgezet tijdens het Laat Glaciaal zorgden voor nivellering van het landschap door laagtes in het landschap op te vullen. Het water van de in het voorjaar smeltende sneeuwmassa's erodeerde een deel van de dekzandruggen, waarna afzettingen plaatsvond in de lagere delen van het landschap als vlaktes van verspoelde dekzanden. De dekzandruggen zijn gevormd in het Laat Glaciaal (12.300-10.200 jaar geleden) doordat koude en minder koude perioden zich afwisselden. Hierdoor vonden er nieuwe zandverstuivingen plaats die voornamelijk in ruggen en duinen werden afgezet. Deze 'Jonge dekzanden' zijn herkenbaar als goed gesorteerde, weinig gelaagde afzettingen.

De aanwezige BC-horizont wijst er op dat er ooit een podzolbodem zich heeft kunnen vormen binnen het plangebied. Deze is door activiteiten binnen het plangebied, zoals het ploegen, opgenomen in de bouwvoor.

6 ARCHEOLOGIE

6.1 SPOREN EN STRUCTUREN

Het leesbare sporenvlak is aangelegd in de top van dekzand. In put 1 waren veel ondiepe ploegsporen aanwezig, in het veld is besloten om het vlak iets dieper aan te leggen zodat het vlak beter leesbaar is. Het vlak had een diepte van 40 tot 50 cm onder maaiveld, tussen ca. 16.80 en 17.10 +NAP. In totaal zijn er acht spoornummers uitgedeeld 1 t/m 8 (met uitzondering van nummer 5, deze is niet uitgedeeld) en 999.

Ploegsporen

Er zijn in totaal vier ploegsporen aangetroffen tijdens het onderzoek, deze zijn op te delen in grote ploegsporen (s1, s2) en zones met ploegsporen (s3, s8). De sporen 1 en 2 hebben een datering van Nieuwe tijd Laat tot recent. Dit is gebaseerd op de grootte van de sporen, de vullingen van de sporen die sterk overeen komen met de vulling van de bouwvoor en de scherpe begrenzing. De vulling van spoor 8 komt overeen met de menglaag (s1030, s2031), dit betekent dat dit spoor ouder is dan spoor 1 en 2, maar nog steeds recent vanwege de scherpe begrenzing. Daarnaast hebben de ploegsporen verschillende oriëntaties wat bevestigd dat deze niet gelijktijdig zijn aangebracht.

Kuilen

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn er twee kuilen gevonden (s4, s6). De vulling van spoor 4 is gelijk aan de bouwvoor wat in combinatie met de scherpe begrenzing bevestigd dat deze recent is. Spoor 6 heeft voor een kuil een vreemde vorm en kan ook mogelijk nog een spit- of ploegspoor zijn. Zeker is dat spoor 6 ook een recent spoor is door de scherpte van de begrenzing. Verder zijn geen vondsten afkomstig uit de beide sporen en dit maakt het niet mogelijk om deze sporen nader te dateren.

Sloot (s7)

Centraal in put twee liep een grote baan, deze is geïnterpreteerd als sloot en is dwars over de volledige proefsleuf gecoupeerd bij het breedste punt van het spoor. Hierbij werd duidelijk dat het om een sloot ging met een subrecente verstoring er doorheen, deze verstoring heeft de zelfde vulling als de bouwvoor. De subrecente verstoring was in het vlak niet als zodanig herkend en leek eerst deel uit te maken van de sloot. Tijdens het couperen is er landbouwplastic aangetroffen in de verstoring waardoor deze als recente verstoring is beschouwd.

Op basis van het aardewerk is geconcludeerd dat de deze sloot vanaf de 16^e eeuw gedempt kan zijn, maar deze demping kan ook nog veel later zijn geweest, met grond waarin de betreffende scherf al aanwezig was. De sloot is niet in verband te brengen met perceelsscheidingen die op de kadastrale minuutplan rond 1832 en latere topografische kaarten waarneembaar zijn. Vermoedelijk is deze sloot dan voor de 19^e eeuw al wel gedempt. De demping is dan vermoedelijk te dateren vanaf de 16^e eeuw tot voor 1832.

Afbeelding 7. Overzichtsfoto van het vlak van proefsleuf 1.

Afbeelding 8. Vlakfoto van put 2 met daarin de sloot (s7) prominent zichtbaar.

Afbeelding 9. Foto van de coupe van de greppel.

Afbeelding 10. Spoor 6 de kuil die mogelijk ook een spit- of ploegspoor kan zijn.

6.2 VONDSTEN

Tijdens het onderzoek zijn er in totaal zijn er vier aardewerkscherven gevonden en twee vondstnummers uitgedeeld.

6.2.1 KERAMIEK

Vondstnummer 1.0 is omvat drie aardewerk fragmenten die zijn gevonden in de sloot(s7). Hier gaat het om een fragment steengoed en twee fragmenten roodbakkend aardewerk met glazuur. Het steengoed is een bodemfragment met een geknepen standring en zoutglazuur op een bruine engobe. Op basis van de grijze breuk en het gebruik van engobe onder zoutglazuur is het waarschijnlijk dat het fragment afkomstig is uit Raeren. Geknepen standringen komen in Raeren voor tot ongeveer 1650. Het fragment kan gedateerd worden in de 16^e of vroege 17^e eeuw.

De fragmenten roodbakkend heeft een fragment bakpan die aan de binnenkant is geglaazuurd met een geelbruin loodglazuur. Het baksel heeft een geelrode kleur die kenmerkend is voor roodbakkend aardewerk uit Oosterhout. De bakpan heeft een handvat dat niet aan de rand is bevestigd en de rand bestaat een eenvoudige iets verdikte ronde rand. Dergelijke bakpannen komen voor in de 16^e en vroege 17^e eeuw.¹⁰ Het tweede fragment roodbakkend aardewerk betreft een klein wandfragmentje. Het baksel is gemagerd met zeer fijn zand en het fragment is aan beide zijden geglaazuurd. Het glazuur is relatief dik, helder en egaal. Aan de hand van het voorkomen van glazuur en de kwaliteit van het glazuur kan het fragment niet voor 1600 worden gedateerd.

Vondst 2.0 is gevonden in de bouwvoor (s2010) tijdens de aanleg van profiel 201. Dit bodemfragment van een steengoed kan heeft een grijze breuk, geknepen standring en is goed gesinterd. Zowel de vorm van de geknepen standring, het baksel en het zoutglazuur met engobe zijn vergelijkbaar met het bodemfragment uit greppel s7 en kan dus ook in de 16^e en vroege 17^e eeuw worden gedateerd.

¹⁰ www.deventersysteem.nl

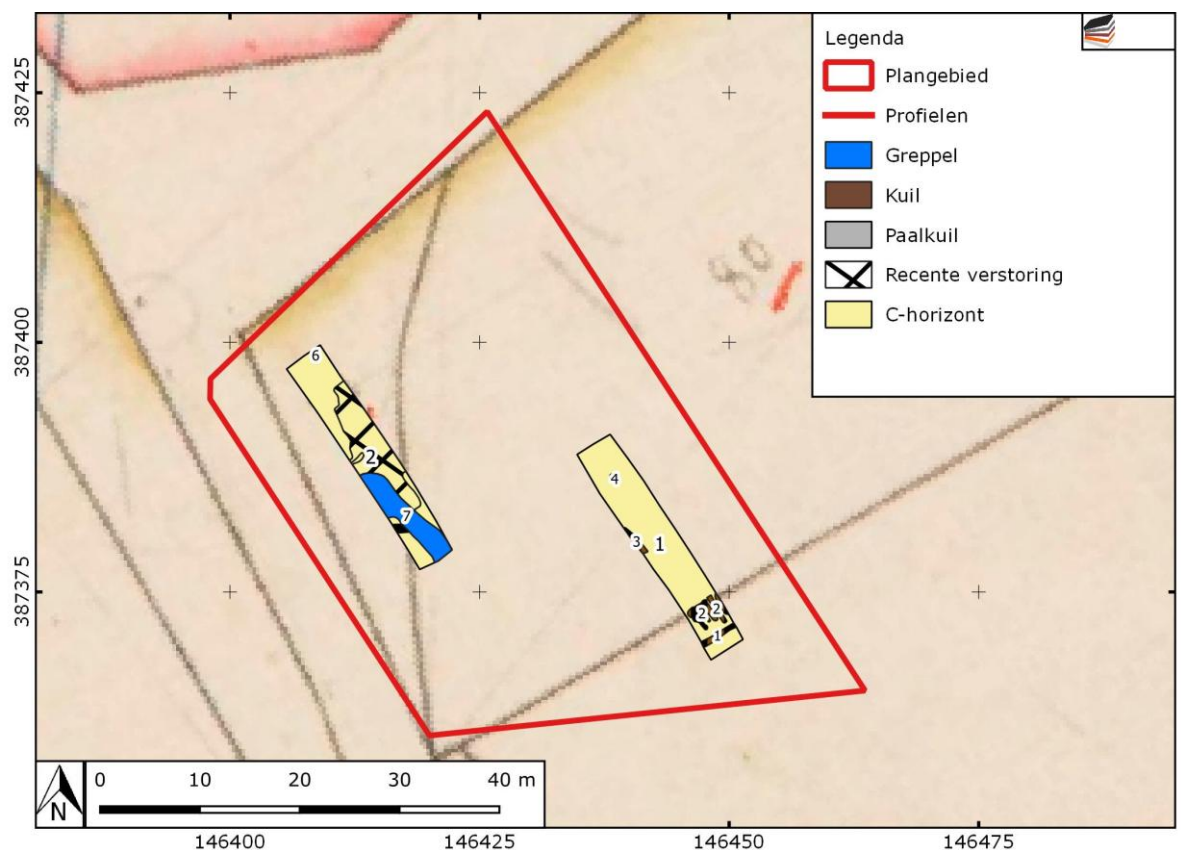

Afbeelding 11. Overzicht van de aangetroffen fragmenten uit de greppel.

6.3 SYNTHESE

Tijdens het onderzoek is een hoofdzakelijk een A-C profiel aangetroffen met in één profiel een restant van een BC-horizont. De bodem was tot een diepte van 40 en 50 cm -mv verstoord. Waarna een menglaag en lokaal een BC horizont aanwezig waren. Hieronder was de C-horizont aanwezig. De C-horizont bestond uit dekzand. In de profielen kon een onderscheid worden gemaakt tussen het jongdekzand en oud dekzand.

In de top van het dekzand zijn acht sporen waargenomen en twee vondstnummers uitgedeeld. Het enige spoor met enige ouderdom is de sloot (s7) waarvan middels de vondsten is geconcludeerd dat deze sloot na de eerste helft van de 17^e eeuw is gedempt. Dankzij de coupe over de sloot is de recente verstoring aan het licht gekomen door het kleurverschil en de aanwezigheid van landbouwplastic. In de andere ploegsporen en kuilen zijn geen vondsten gedaan. Deze hebben allemaal een scherpe begrenzing. De ploegsporen met een vulling die gelijk is aan de bouwvoor zijn ontstaan door het diepploegen. Sloten komen over het algemeen meer voor in de nattere delen van Nederland en daarmee minder in de droge zandgebieden zoals in Brabant. Het plangebied ligt wel in een lager gelegen deel van de omgeving. De sloot heeft vermoedelijk de functie gehad om het overtollige water af te voeren van de omliggende grond en daarmee tevens het gebied te ontginnen. Dit wijst naar menselijke activiteit in de omgeving, maar door de afwezigheid van verdere bewoningssporen kan worden vastgesteld dat er geen bewoning heeft plaatsgevonden in het plangebied.

Afbeelding 12. De ASK geprojecteerd op de kadastrale minuut (ca. 1832).

7 ONDERZOEKSVRAGEN EN CONCLUSIE

Bodemopbouw en landschap

1. *Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van het plangebied (geologie, bodemkunde, geomorfologie, afstand tot water, reliëf)?*

Het gebied bevindt zich in een dekzandlandschap met jong en oud dekzand. Het oude dekzand is te herkennen aan de cryoturbatie in de top, de sterke gelaagdheid en een de lemigheid. Het jonge dekzand is daarentegen te herkennen aan de goede sortering en doordat het weinig tot niet gelaagd is. Op de AHN is te zien dat het plangebied zich op het lager gelegen deel van het landschap bevindt. De landbouwgrond ten oosten van het plangebied loopt geleidelijk hoger op. De andere grenzende zijdes rondom het plangebied hebben een steilere verhoging, mede door de weg langs het plangebied en de nabij gelegen bebouwing.

2. *Hoe is de opbouw van het profiel in bodemkundige zin? Is er sprake van een podzol, veenvorming, etc.? Zijn er fases te onderscheiden in de bodemopbouw? Wat zijn de onderscheidende kenmerken daarvan en wat is de waarschijnlijke datering?*

Het profiel bestaat uit een A-C profiel met plaatselijk een restant van een BC horizont. Het restant van een BC-horizont wijst er op dat er een podzolbodem aanwezig is geweest, vrijwel zeker was dit een veldpodzolbodem. Deze zal zijn omgewerkt in de bovengrond. Er zijn geen aanwijzingen van veenvorming etc. waargenomen. In de bodemopbouw zijn er fases te onderscheiden in de vorm van een menglaag die duidelijk onder de bouwvoor ligt en daarmee ouder is maar waarschijnlijk in de moderne tijd is ontstaan. Deze menglaag kan zijn ontstaan door agrarische bodembewerkingen.

3. *Zijn er aan de onderkant van de bouwvoor ontginningssporen, zoals spitsporen aanwezig? Kan aan de hand van archeologisch vondstmateriaal uit de bouwvoor een uitspraak worden gedaan over de ouderdom en/of de vorming ervan?*

Aan de onderkant van de bouwvoor is duidelijk te zien dat deze vanwege ploegsporen met een vulling gelijk aan de bouwvoor, sterk geroerd is. Tijdens de aanleg van profiel 201 is er een fragment aardewerk gevonden met een datering tussen de 1400 en 1650, verder zijn in de overige profielen stukjes rood baksteen te herkennen. Deze moeten echter van elders afkomstig zijn.

4. *Is er sprake van (sub)recente¹¹ verstoring en post-depositionele processen?*

Er is sprake van recente verstoringen door de duidelijke aanwezigheid van landbouwplastic in de verstoring die de sloot doorkruist. De plastic productie is na de tweede wereldoorlog enorm gegroeid, daarom is het aannemelijk dat het landbouwplastic pas na 1950 in gebruik is genomen wat dit een recente verstoring maakt. De ploegsporen kunnen ook worden beschouwd als subrecente verstoringen omdat de recente verstoring en de bouwvoor ook dezelfde vulling heeft. Voor wat betreft post-depositionele processen die een archeologische vindplaats aangetast zouden kunnen hebben zijn er geen aanwijzingen, temeer omdat er geen vindplaats is aangetroffen.

Sporen, structuren, vondsten en paleo-ecologische resten:

5. *Indien het onderzoek geen archeologische resten of beperkte archeologische fenomenen (bijvoorbeeld alleen losse vondsten) oplevert, welke verklaring is hiervoor dan te geven?*

Mochten er sporen van een archeologische vindplaats aanwezig zijn geweest dan kunnen die geheel zijn verdwenen als gevolg van de (sub-)recente bodembewerkingen. Het zou overigens ook kunnen dat in landschappelijk opzicht het onderzochte plangebied relatief laag was gelegen ten opzichte van de hoger delen van het landschap in de directe nabijheid.

6. *Indien het onderzoek wel archeologische fenomenen heeft opgeleverd, hoe kan de vindplaats beschreven en geïnterpreteerd worden? Houd daarbij rekening met onderstaande vragen.*

Het enige archeologische spoor is de sloot die na de eerste helft van de 17^e eeuw, maar vermoedelijk voor de 19^e eeuw is gedempt. Op basis van de KNA-waarderingscriteria is er binnen het plangebied geen sprake van een niet behoudenswaardige vindplaats.

Sporen en structuren

7. *Wat is de aard en/of de functie van de sporen? Wat is de relatieve en/of absolute datering van de sporen? Waarop is de datering gebaseerd? In welke mate zijn lagen en sporen op vlakken te koppelen aan profielen?*

De sloot zal ongetwijfeld hebben gediend voor waterafvoer en mogelijk ook als een kavelscheiding. Op basis van het aangetroffen aardewerk is enkel te zeggen dat de sloot tussen het begin van de 17^e eeuw en voor de 19^e eeuw is gedempt. De andere sporen zijn niet nader te dateren dan (sub-)recent, dit komt door de vulling die gelijk is aan de bouwvoor. Verder zijn er geen aanwijzingen voor bewoning binnen het plangebied.

8. *Wat is de begrenzing, diepteligging en de ruimtelijke spreiding, zowel in horizontale als verticale zin, van de sites en wat is de onderlinge samenhang?*

De vindplaats, de sloot, loopt van west tot zuidwest door het westelijke deel van het plangebied. De sloot bevindt zich direct onder de bouwvoor. Er is geen samenhang tussen de verschillende sites, want er is maar één vindplaats.

¹¹ Onder subrecent wordt verstaan: na circa 1900. Onder recent wordt verstaan: na circa 1950.

9. *Welke structuren zijn te onderscheiden?*¹² *Wat is het complextype, de constructiewijze en/of de plattegrond en/of het type van de structuren? Wat is de relatieve en/of absolute datering van de structuren? Zijn er aanwijzingen voor landgebruik (off-site patronen) in de zin van wegen, percelering, akkers, grondstofwinning, vennen, etc.?*
Tijdens het onderzoek is alleen een gedempte sloot gevonden voor waterafvoer en mogelijk als kavelscheiding.
10. *Zijn er aanwijzingen voor agrarische en/of ambachtelijke activiteiten? Zo ja, waaruit blijkt dat?*
Er zijn aanwijzingen voor agrarische activiteiten aanwezig in de proefsleuven. Deze uitten zich in de vorm van grote ploegsporen en zones met ploegsporen. Deze dateren allemaal uit de (sub)recente periode.
11. *Wat is de inrichting en interne structuur van de vindplaats? Zijn er sites te onderscheiden?*¹³ *Hoe is de horizontale en verticale spreiding van sporen, structuren en sites en wat is hun samenhang?*
Vanwege verdere afwezigheid van een vindplaats kan deze vraag als niet ter zake worden beschouwd.
12. *Kunnen meerdere bewoningsfasen (relatief en absoluut) onderscheiden worden?*
Zie antwoord vraag 11.
13. *Kunnen meerdere gebruiksfasen (relatief en absoluut) onderscheiden worden?*
Zie antwoord vraag 11
14. *Wanneer en waarom zijn de sites en de vindplaats in zijn geheel verlaten of in onbruik geraakt?*
De sloot is in de eerste helft van de 17^e eeuw gedempt.
15. *Indien graven worden gevonden: is sprake van enkele individuele graven of een grafveld? Wat is de aard, conservering en datering van de graven?*
Er zijn geen graven aangetroffen tijdens het onderzoek.

Vondsten en paleo-ecologische resten

¹² Onder structuren worden verstaan al dan niet volledige plattegronden van houten gebouwen of constructies, resten van stenen gebouwen en karakteristieke, functioneel te onderscheiden grondsporen, zoals hutkommen, waterputten, graven, etc.

¹³ De volgende definities worden gehanteerd: een vindplaats is een gebied, waarvan de grenzen zowel door archeologische als niet-archeologische factoren bepaald kunnen zijn, waarbinnen archeologische fenomenen, ongeacht datering of complextype, zijn waargenomen. Een site is een ruimtelijk af te grenzen, specifiek te omschrijven archeologisch functioneel complex met een specifieke datering. Binnen een vindplaats kunnen zich meerdere sites bevinden.

16. *Welke mobiele vondsten zijn gedaan? Om welke materialen, soorten, typen, functies, aantallen, gewichten gaat het en uit welke context komen de vondsten?* ¹⁴*Wat is de datering van de vondsten en waarop is de datering gebaseerd?*

Er zijn enkel vondsten gedaan tijdens het onderzoek. Dit zijn vier aardwerkfragmenten die dateren uit de 16^e en vroege 17^e eeuw.

17. *Wat is de aard en conservering van paleo-ecologische resten?* ¹⁵*In welke mate en in welke context zijn ze aangetroffen?*

Er zijn geen paleo-ecologische resten aangetroffen tijdens het onderzoek.

Waardebepaling:

18. *In welke mate zijn de archeologische kenmerken van de locatie zichtbaar of herkenbaar en in welke mate is er sprake van belevingswaarde?*

De archeologische resten zijn niet herkenbaar en zichtbaar. Daarnaast betreft het een sloot, een type infrastructuur dat op de dag van vandaag nog voorkomt in Nederland.

19. *Wat is de fysieke kwaliteit van de aangetroffen fenomenen? Welke verschillen zijn er ten aanzien van dit aspect binnen het plangebied?*

Door de gedempte sloot loopt een grote verstoring.

20. *Wat is de inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen fenomenen en welke verschillen zijn er ten aanzien van dit aspect binnen het plangebied?*

De sloot duidt mogelijk op een oudere verkaveling maar zal voor wat betreft inhoudelijke kenniswinst geen betekenis hebben.

21. *Waar en in welke mate is deze locatie geschikt voor paleo-ecologisch en natuurwetenschappelijk onderzoek? Welke methoden zijn het meest kansrijk?*

Zie antwoord vraag 20.

22. *Welke waarde is er samenvattend te geven aan het plangebied en de daarin te onderscheiden delen (binnen verticale en/of horizontale grenzen; complextypen, periode, sites)? Beschrijf en beredeneer de verschillen in waarde.*

Het vindplaats heeft een lage waarde. Dit komt doordat er behalve de sloot geen oudere sporen zijn aangetroffen en de sloot is voor een deel verstoord en is geen bijzondere structuur.

Conclusie, evaluatie, aanbevelingen:

¹⁴ Deze vraag wordt in een tabel (bijlage) met toelichtende tekst in het rapport beantwoord.

¹⁵ Deze vraag wordt in een tabel (bijlage) met toelichtende tekst in het rapport beantwoord.

23. *Hoe verhouden de conclusies zich tot de resultaten van de eerdere archeologische onderzoeken in de omgeving van het plangebied? In welke mate wijkt de geconstateerde waarde af van de eerder toegekende waarde of van de gespecificeerde verwachting?*

De resultaten van het proefsleuvenonderzoek komen niet overeen met de verwachting dat er sporen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd verwacht konden worden. In het bureau- en booronderzoek is genoemd dat de verwachting voor deze periode eerder middelhoog is dan hoog. Deze is nu bij te stellen naar laag vanwege de afwezigheid van sporen uit deze periode behalve een sloot.

24. *Welk risico lopen de geconstateerde archeologische waarden door de voorgenomen verstoring? Is behoud in situ of verder onderzoek (behoud ex situ) vanuit het perspectief van de Archeologische Monumentenzorg gewenst?*

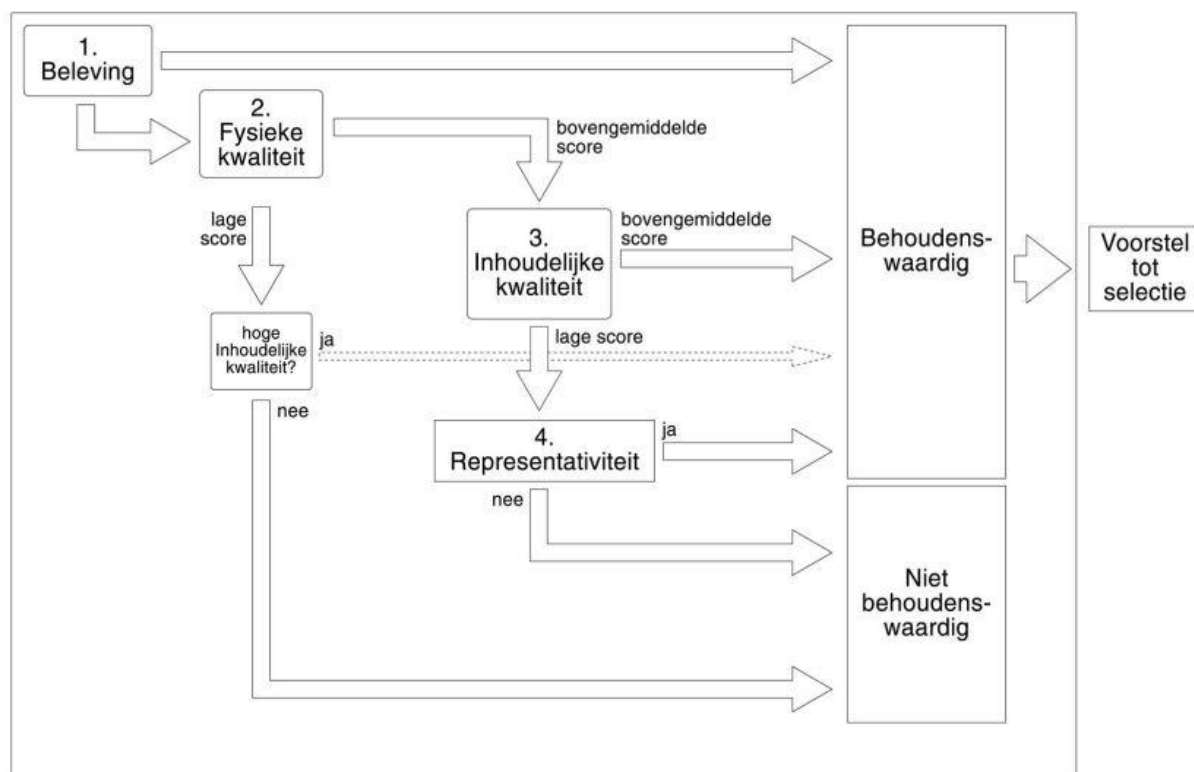
De aanwezige archeologische resten kunnen iets verstoord worden tijdens de nieuwbouw maar er zal nog genoeg van de slootvulling resteren. Deze wordt als een niet behoudenswaardige vindplaats beschouwd en daarmee is behoud ex-situ niet nodig of gewenst.

25. *Welke strategische en methodische aanbevelingen kunnen worden gegeven voor vervolgonderzoek, zowel binnen het onderhavige plangebied als in aangrenzende of naburige percelen?*

Vervolgonderzoek is niet nodig binnen het plangebied. Het is mogelijk dat de sloot doorloopt in percelen ten westen en zuiden van het plangebied. Verder is dit onderzoek niet representatief om uitspraak te doen over de aangrenzende of naburige percelen.

8 WAARDERING

De doelstelling van het onderhavige onderzoek is te komen tot een waardering van een eventueel aanwezige archeologische vindplaats. Op basis van het voorkomen van archeologische sporen is sprake van een archeologische vindplaats. Deze vindplaats wordt gewaardeerd op basis van de waarderingscriteria volgens de KNA 4.2.¹⁶ Per onderdeel vindt een toewijzing van punten plaats en aan de hand van het totaal aantal punten wordt bepaald of de vindplaats als behoudenswaardig aangemerkt dient te worden. Bij een lage, gemiddelde en een hoge waarde worden respectievelijk 1, 2 en 3 punten toegekend. Een behoudenswaardige vindplaats heeft volgens de KNA-waarderingscriteria voor de fysieke kwaliteit een score van 5 punten en op inhoudelijke kwaliteit een score van 8 punten.

Afbeelding 13. Schematische weergaven te doorlopen stappen bij waardering. Bron: KNA 4.2. Bijlage IV Waarderen van vindplaatsen.

Gaafheid

De aanwezige vindplaats is erg verstoord door (sub)recente graaf activiteit en is nog slechts voor een klein deel intact. Omdat de aangetroffen sloot in (sub)recente jaren grootschalig is verstoord kan de gaafheid van deze vindplaats als **laag** beschouwd worden.

¹⁶ KNA 4.2. Bijlage IV Waarderen van vindplaatsen

Conservering

Er zijn geen organische artefacten aangetroffen wel zijn er anorganische artefacten aangetroffen. De anorganische artefacten zijn goed geconserveerd. Gezien de bodem kwaliteit zullen organische artefacten boven het grondwater niet goed geconserveerd zijn, in diepere sporen onder het grondwater zal de conservering goed zijn. De conservering word dan ook als **middelhoog** beschouwd.

Zeldzaamheid

De vindplaats betreft een type sporen uit de dat ook in de omgeving regelmatig is aangetroffen. Deze zijn bij het meerdere onderzoeken in de directe en wat wijdere omgeving geen zeldzaamheid en ze zullen zeker als sporen van agrarische activiteiten worden beoordeeld. De sporen worden als niet zeldzaam beschouwd. De zeldzaamheid is daarom **laag**.

Informatiewaarde

Enkel een sloot die gedempt is tussen de 16^e en 18^e eeuw zal geen nieuwe informatie geven over de omgeving. Voor het dempen van sloten is vaak grond en afval gebruikt van omliggende erven, hier kan een brede datering van materiaal door ontstaan daarom valt er niks te zeggen over de exacte functie en ouderdom van de sloot. De afwezigheid van andere sporen bevestigt dat er in het plangebied geen eerdere bewoning heeft plaatsgevonden. Hierom heeft de vindplaats dan ook een **lage** informatiewaarde.

Ensemblewaarde

In de context van de ruimere omgeving kan de sloot onderdeel uitmaken van een groter slotensysteem. Dit kan helpen met het in kaart brengen van waar historische sloten hebben gelegen en kan daardoor de ontginningsactiviteiten in de omgeving in kaart brengen en dateren. De ensemblewaarde wordt daarom als **middelhoog** aangemerkt.

Representativiteit

De vindplaats, of beter gezegd de aangetroffen sloot is een infrastructuur dat vaker voorkomt in de nattere delen van Nederland en daarmee minder in dit deel van Brabant met over het algemeen droge zandgronden. De representativiteit is daarom **middelhoog**.

Conclusie waardering

Op het aspect fysieke kwaliteit heeft de vindplaats 3 punten en op de inhoudelijke kwaliteit 6 punten. Voor beide criteria is de waarderingsscore onvoldoende om als een behoudenswaardige vindplaats aangemerkt te worden.

KNA 4.2 Waarderingstabel met scores

Kwaliteite n	Waardering s-criteria	Operationele parameters	score
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarh eid en schoonheid)	Wordt niet gescoord	-
	Herinnerings- waarde	Wordt niet gescoord	-
Fysieke kwaliteit	Gaafheid	- Aanwezigheid sporen; - Gaafheid sporen; - Ruimtelijke gaafheid; - Stratigrafie intact; - Mobilia in situ; - Ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling; - Ruimtelijke relatie tussen mobilia en sporen; - Aanwezigheid antropogeen biochemisch residu; - Stabiliteit van de natuurlijke omgeving.	1
	Conservering	- Conservering artefacten (metaal/overig); - Conservering organisch materiaal.	2
Inhoudelijk e kwaliteit	Zeldzaamheid	- Het aantal vergelijkbare vindplaatsen (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode, binnen dezelfde archeoregio, waarvan de aanwezigheid is vastgesteld; - Idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart.	1
	Informatie- waarde	- Opgraving/onderzoek van vergelijkbare vindplaatsen binnen dezelfde archeoregio (minder/meer dan 5 jaar geleden; volledig/partieel); - Recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeoregio; - Recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode; - Passend binnen vastgesteld onderzoeksprogramma van universitair instituut of Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	1
	Ensemble- waarde	- Synchrone context (voorkomen van vindplaatsen uit dezelfde periode binnen de microregio); - Diachrone context (voorkomen van vindplaatsen uit op een volgende perioden binnen de microregio); - Landschappelijke context; - Landschappelijke context (fysisch en historisch); geografische gaafheid van het contemporaine landschap; - Aanwezigheid van contemporaine organische sedimenten in de directe omgeving.	2

	Representativiteit	• Kenmerkendheid voor een bepaald gebied en/of periode;- • Het aantal vergelijkbare vindplaatsen van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd; • Idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart.	2
--	--------------------	---	---

9 SELECTIEADVIES

Ten tijde van het veldonderzoek is namens het bevoegd gezag de archeologisch adviseur (Dhr. J. de Raad) aanwezig geweest. Vooruitlopend op de rapportage van dit onderzoek in het veld overleg gevoerd met de uitvoerende senior-archeoloog en is op basis van de eerste bevindingen geconcludeerd dat de vindplaats niet als behoudenswaardig gekwalificeerd diende te worden. Gezien de mate van verstoring en doordat de sloot weinig informatiewaarde heeft is in het veld al een voorlopig selectiebesluit genomen. Na de uitwerking van de veldgegevens in deze rapportage en de waardering volgens de KNA-waarderingscriteria zijn er geen redenen om hiervan af te wijken.

Verder onderzoek ter plaatse van het plangebied is derhalve niet nodig en daarom wordt geadviseerd het plangebied vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie.

De implementatie van dit advies is overgenomen de gemeente Oirschot, hierin geadviseerd door de omgevingsdienst Zuidoost Brabant, geadviseerd door dhr. J. de Raad en mevr. R. Berkvens.

Literatuur en bronnen

Bartels, M., 1999. *Steden in Scherven. Vondsten uit beerputten in Deventer, Dordrecht, Nijmegen en Tiel (1250-1900)*, Amersfoort.

Bitter, P. S. Ostkamp & N.L. Jaspers, 2018. *Classificatiesysteem voor (post-)middeleeuws aardewerk en glas - Het Deventer Systeem (sinds 1989), Deel 1: Keramiek. Digitale opzoekschema's, Versie 2018-03*. ADC ArcheoProjecten.

Schutte, A.H., 2025: *Programma van Eisen Plangebied Neereindseweg perceel 2973 te Oostelbeers, gemeente Oirschot, Swalmen*.

SIKB, 2018. Inventariserend Veldonderzoek (Landbodems) (Field Survey IVO (soil) Protocol 4003. SIKB 2018. Gouda.

Stiekema, M., 2024: *Rapport archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek Neereindseweg (Perceel G2973), te Oostelbeers in de gemeente Oirschot, Swalmen (Econsultancy rapport 24000.002)*.

www.deventersysteem.nl

www.hisgis.nl

KNA 4.2. Bijlage IV Waarderen van vindplaatsen

<https://www.sikb.nl/doc/archeo/KNA40juni2016/KNA%20Lb%20bijlage%20IV%20Waarderen%20van%20vindplaatsen%20versie%204.0.pdf>

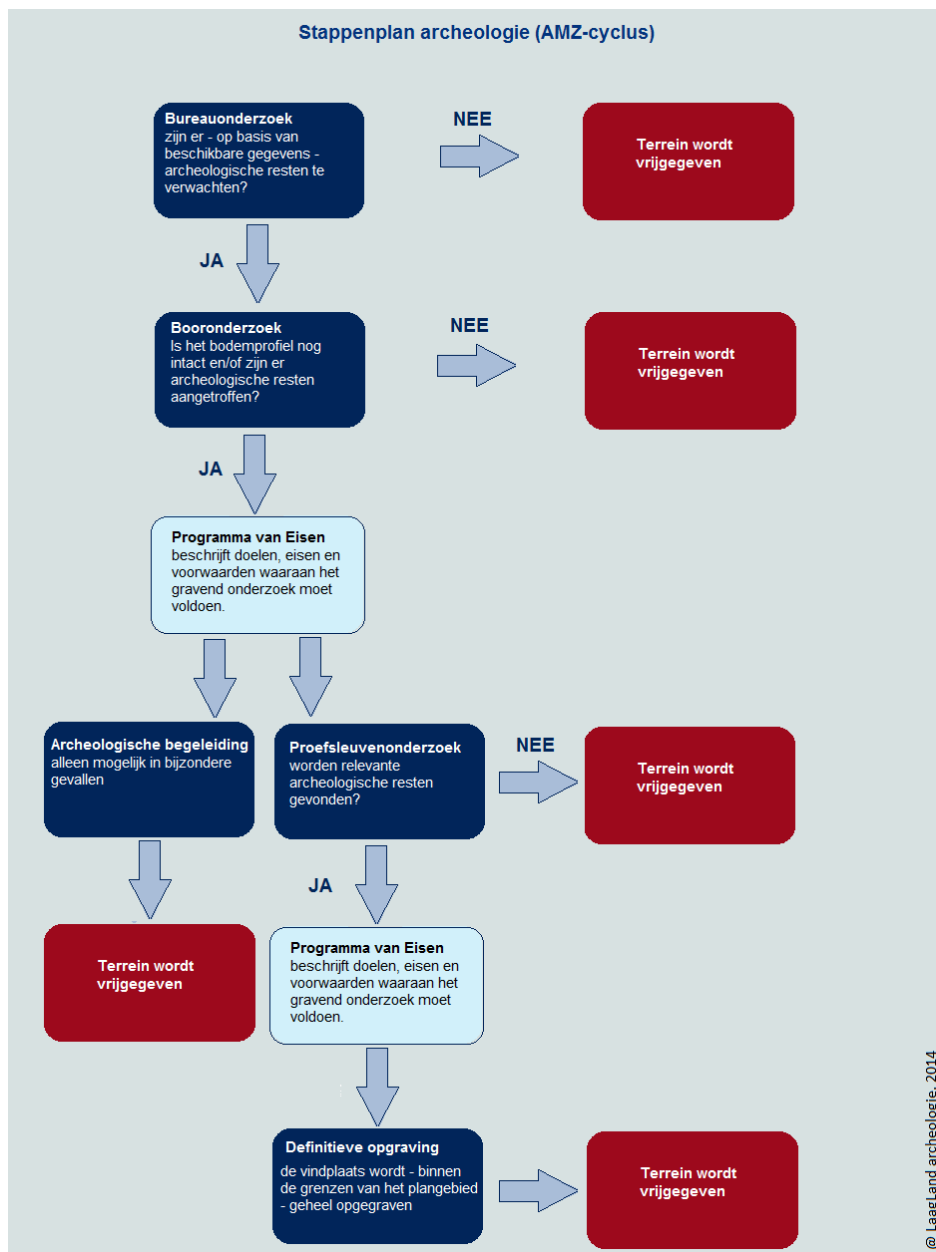
Gebruikte kaarten

Topografische kaart, schaal 1:10.000. Bron: www.pdok.nl. Geraadpleegd op 18-6-2025

Lijst met afbeeldingen

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied.	4
Afbeelding 2. Puttenplan volgens het PvE.	16
Afbeelding 3. Locatie van de aangelegde profielen.	17
Afbeelding 4. Profiel 101 met daarin het lemige dekzand en de cryoturbatie.	18
Afbeelding 5. Profiel 102 met daarin zichtbaar de B-C horzient (s1045).	19
Afbeelding 6. Profiel 201 hierop zichtbaar de menglaag (s2031).	19
Afbeelding 7. Overzichtsfoto van het vlak van proefsleuf 1.	22
Afbeelding 8. Vlakfoto van put 2 met daarin de sloot (s7) prominent zichtbaar.	23
Afbeelding 9. Foto van de coupe van de greppel.	24
Afbeelding 10. Spoor 6 de kuil die mogelijk ook een spit- of ploegspoor kan zijn.	24
Afbeelding 11. Overzicht van de aangetroffen fragmenten uit de greppel.	26
Afbeelding 12. De ASK geprojecteerd op de kadastrale minuut (ca. 1832).	27
Afbeelding 13. Schematische weergaven te doorlopen stappen bij waardering. Bron: KNA 4.2. Bijlage IV Waarderen van vindplaatsen.	33

BIJLAGE 1 AMZ-CYCLUS

BIJLAGE 2 ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

Archeologische perioden		Datering
Nieuwe tijd	C	1795
	B	1650
	A	1500
Middeleeuwen	Laat	1250
	Vol	1050
	vroeg	Ottoons
		Karolingisch
		Merovingisch
Romeinse tijd	Laat	270
	Midden	70 na Chr.
	Vroeg	15 voor Chr.
Prehistorie	IJzertijd	Laat
		250
		Midden
		500
	Bronstijd	Vroeg
		800
		Laat
	Neolithicum	1100
		Midden
		1800
	Mesolithicum	Vroeg
		2000
		Laat
	Paleolithicum	2850
		Midden
		4200
		Vroeg
		4900/5300
		Laat
		6450
		Midden
		8640
		Vroeg
		9700
		Jong
		35.000
		Midden
		250.000
		Oud

@ Laagland Archeologie, 2014

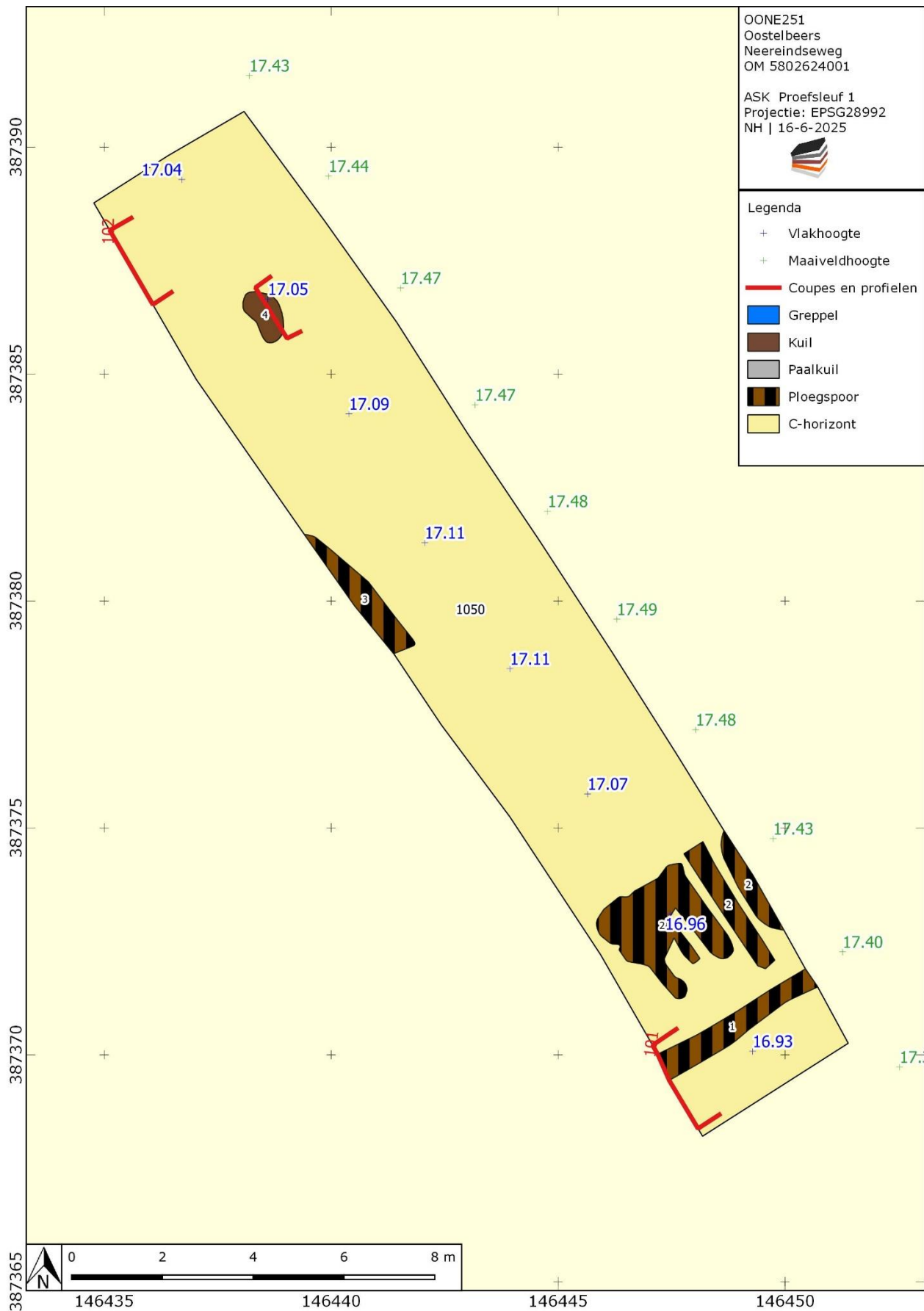
BIJLAGE 3 SPORENLIJST

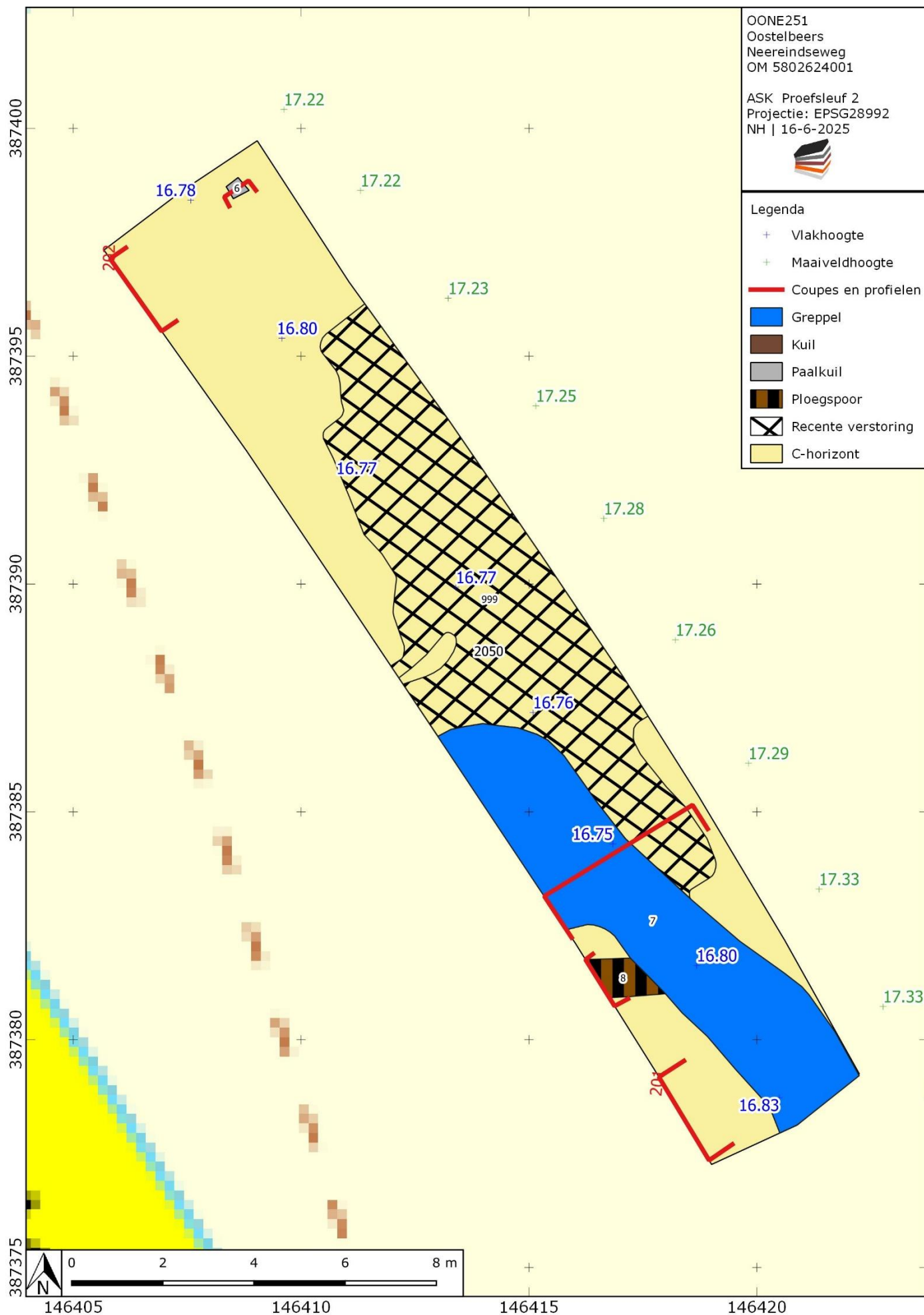
Spoor	Vulling	Interpretatie	Specifiek	Lithogenese	Horizont	Beginperiode	Eindperiode	Textuur	Bijmenging	Mediaan	Humus	Sublaag	Bioturbatie	Kleur	Gevlekt	IJzer/mangaan	Houtskool	Puin	Mortel	Opmerking
1	0	SP	SPP			NTL	RECENT	Z	s1	MF	h2		False	DBRGR	GR		0	1	0	
2	0	SP	SPP			RECENT	RECENT	Z	s1	MF	h2		False	DGR	GEGR		0	1	0	
3	0	SP	SPP					Z	s1	MF			False	DBRGR			0		0	Zone met ploegsporen
4	0	KL	KL					Z	s1	MF	h2		False	DBRGR			0		0	Scherp begrensd
6	0	PL	PK					Z	s1	MF	h1		False	LBRGR			0		0	Scherpe begrenzing
7	0	GR	GRL					Z	s1	MF	h2		False	DGR	GE		0	2	1	
7	1	GR	GRL					Z	s1	MF	h3		False	DGR	GEWT		1	1	0	Bodem
7	2	GR	GRL					Z	s1	MF	hl		False	GEWT	DBR		0		0	spoellaagjes
8	0	SP	SPP					Z	s1	MF	hb		False	GR	DGR		0		0	
1010	0	LG	LGBO					Z	s1	MF	h2		False	DGR		MN2	1		0	Kleine ijzerconcreties
1030	0	LG	LGM					Z	s1	MF	hb		True	DGR	WT		0		0	
1045	0	LG	LGN	JDZ	B-C			Z	s1	MF			False	LGEGR	LGR		0		0	
1050	0	LG	LGN	JDZ	C			Z	s1	MF			False	LBRGE			0		0	
1051	0	LG	LGN	ODZ	C			Z	s1	MF		ZL	False	LGEWT	OR	FE1	0		0	Top met cryoturbatie
2010	0	LG	LGBO					Z	s1	MF	h2		False	DGR			0		0	
2031	0	LG	LGM					Z	s1	MF	h1		False	GR	GE		1	1	0	
2050	0	LG	LGN	JDZ	C			Z	s1	MF			False	LGEWT		FE1	0		0	

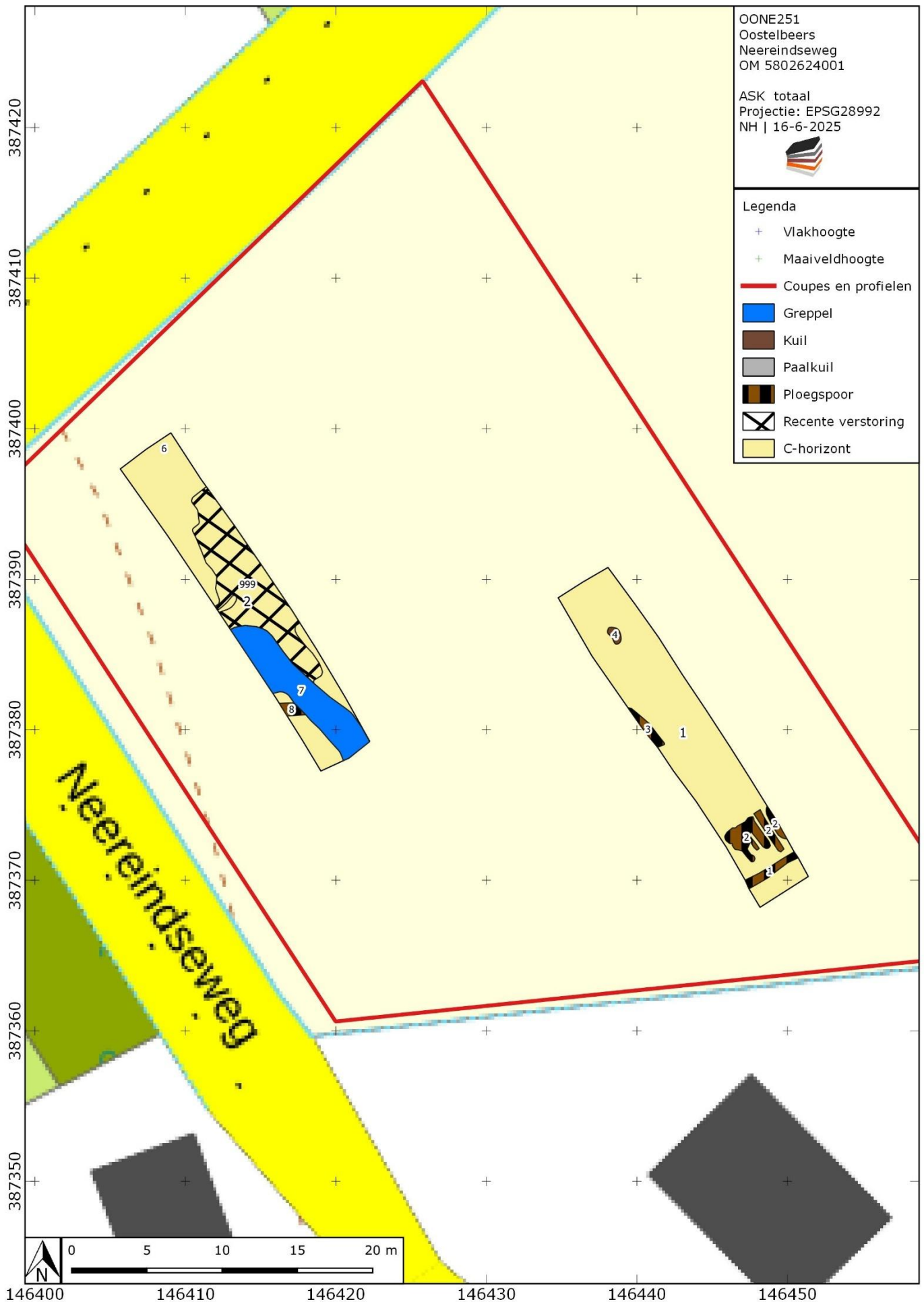
BIJLAGE 4 VONDSTENLIJST

Vondst	Volgnummer	Spoor	Vulling	Verzamelmwijze	Materiaal	Artefact	Type	Rand	Bodem	Wand	Aantal	MAE	Beginperiode	Eindperiode	Begindatering	Einddatering	Magering	Hardheid	Kleur	Productieplaats	Glazuur	Plaats glazuur	Kleur glazuur	Opmerking
1	0	7	0	MAVER	KAW	STGL	s2-kan-?	0	1	0	1	1	MELB	NTV	1400	1650		Hard	Grijs	Raeren?	ZOUT	UITW	Bruin	Zoutglazuur op bruine engobe. Geknepen standring
1	2	7	0	MAVER	KAW	ROOD		0	0	1	1	1	NTV	NTL	1600	1900	Zeer fijn zand	Matig hard	Oranjerood		LOOD	GE		
1	3	7	0	MAVER	KAW	ROOD	r-bak-?	1	0	0	1	1	NTV	NTM	1500	1700	Zand	Matig	Geelrood	Oosterhout?	LOOD	INW		
2	0	2010	0	PROFIEL	KAW	STGL	s2-kan-?	0	1	0	1	1	MELB	NTV	1400	1650				Raeren?	ZOUT	UITW	Bruin	Bodemfragment met grijze breuk, goed gesinterd met geknepen standring. Bevat verder geen diagnostische kenmerken

BIJLAGE 5 OPGRAVINGSVLAKKEN; PUTTENOVERZICHT MET ALLE SPOREN

BIJLAGE 6 PROFIELEN EN COUPES

